

Uchwała Nr XVII . 127 . 2020

Rady Gminy Stara Błotnica

z dnia 30 czerwca 2020 roku

w sprawie: *uchwalenia i przyjęcia do realizacji Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Stara Błotnica na lata 2020 - 2024*

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 poz. 713), art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2020 poz. 218).

Rada Gminy Stara Błotnica uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się i przyjmuje do realizacji Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Stara Błotnica na lata 2020 – 2024 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Stara Błotnica.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Roman Popowicz
Roman Popowicz

Załącznik do Uchwały Nr XVII . 127. 2020
Rady Gminy Stara Błotnica
z dnia 30 czerwca 2020r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY W RODZINIE
ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W
RODZINIE
NA LATA 2020 - 2024

Stara Błotnica 2020

Spis treści

I.	Wstęp	3
II.	Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu	4
III.	Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie	5
IV.	Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Stara Błotnica	10
V.	Adresaci Programu	13
VI.	Realizatorzy i współrealizatorzy Programu	13
VII.	Pozytywne czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu	14
VIII.	Negatywne czynniki w realizacji Programu	14
IX.	Cele programu	15
X.	Wdrażanie programu	16
XI.	Harmonogram realizacji Programu	16
XII.	Przewidywane efekty i rezultaty	16
XIII.	Monitoring Programu	17
IX.	Źródła finansowania	18

I. Wstęp

Rodzina jest podstawową jednostką społeczną i najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka kształtującym jego osobowość, poglądy i system wartości. Więzy łączące jej członków powinny być trwałe i opierać się na wzajemnym zaufaniu i poczuciu bezpieczeństwa. Dom rodzinny powinien być zatem miejscem, do którego chętnie wracamy. Jednak dla wielu osób nie jest on spokojną przystanią, miejscem w którym znajdujemy akceptację, zrozumienie a wręcz przeciwnie kojarzy się z cierpieniem fizycznym, psychicznym, emocjonalnym. Przyczyny stosowania przemocy mogą być różne. Mogą one wynikać z przyczyn osobistych, z frustracji, stresu, z uzależnienia, z zaburzeń psychicznych, braku więzi emocjonalnych i brutalności w domu rodzinnym. Ponadto przyczyn tego zjawiska można także dopatrywać się w tradycjach, zwyczajach i przekonaniach funkcjonujących w naszym społeczeństwie. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem trudnym do ujawnienia w związku z tym, że osoby doświadczające przemocy boją się, wstydzą, często nie wierzą w skuteczność pomocy. Nie bez znaczenia jest fakt, że „ofiary” i „sprawcy” łączą bliskie więzi rodzinne i emocjonalne. Przemoc w rodzinie może być przyczyną poważnych szkód osobistych, społecznych i zdrowotnych. Niejednokrotnie przemoc prowadzi do naruszeń norm moralnych i prawnych. Osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie są zarówno dorośli, jak i dzieci, natomiast osobami stosującymi przemoc są zazwyczaj osoby dorosłe – zdecydowanie częściej mężczyźni niż kobiety.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie. Gmina Stara Błotnica od kilkunastu lat podejmuje liczne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Są one skierowane zarówno do osób doświadczających przemocy (pomocowe), jak i do osób stosujących przemoc (interwencyjne). Między innymi jednym z takich działań było powołanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w ramach, którego funkcjonują grupy robocze.

Odbywają się też liczne szkolenia podnoszące kwalifikacje osób zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy, w tym dla pracowników „pierwszego kontaktu” m.in. pracowników socjalnych, policjantów, nauczycieli, kuratorów, pracowników ochrony zdrowia. Pomimo licznych

działań w dalszym ciągu zjawisko przemocy w rodzinie stanowi jeden z trudniejszych do rozwiązania problemów społecznych w Gminie Stara Błotnica. Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doświadczających przemocy jak i stosujących przemoc. Również wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup. Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym. Między innymi służyć ma temu opracowywanie i realizacja programów przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie Gminy Stara Błotnica planowany jest w perspektywie kilkuletniej i jest kontynuacją Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2015-2019. Obecnie działania Programu obejmą lata 2020 - 2024. W miarę potrzeb i zmiany sytuacji społecznej zadania i cele programu mogą ulec zmianom i udoskonaleniom.

II. Podstawy prawne do opracowania i realizacji Programu

Program będzie realizowany w oparciu o następujące dokumenty normujące problematykę przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 poz. 218);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2019 r., poz. 1507 ze zm.);
- Ustawa z 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r., poz. 821);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 ze zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2018 r. poz. 1669 ze zm.);

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 1571 ze zm.);
- Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2018 r. poz. 650 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2019 r. poz. 1726 ze zm.);
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 2089 ze zm.);
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 568)

III. Charakterystyka zjawiska przemocy w rodzinie

Diagnostując przemoc w rodzinie można przyjąć perspektywę indywidualną, systemową lub społeczną. Perspektywa indywidualna to spojrzenie przez pryzmat osoby doświadczającej przemocy lub przez pryzmat sprawcy. Perspektywa systemowa to ukazanie możliwych form wsparcia dla osób uwikłanych w przemoc oraz opis metod wsparcia. Perspektywa społeczna to odbiór społeczny zjawiska przemocy w rodzinie, postawy członków lokalnej społeczności wobec aktów przemocy, prospołeczność obywateli, postawy i czynniki mogące sprzyjać przemocy lub ją usprawiedliwiać.

Przemoc domowa to zjawisko wielopłaszczyznowe. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, wówczas akt przemocy stanowi przestępstwo skodyfikowane w Kodeksie Karnym, przepisach karnych i zagrożonym określona karą. Zjawisko przemocy domowej można postrzegać również przez pryzmat moralności, kiedy to dokonywanie przemocy jest krzywdzeniem słabszego a sprawca powinien podlegać sankcjom własnego sumienia i potępieniu ze strony innych. Natomiast spojrzenie psychologiczne to takie, kiedy przemoc stanowi sytuację cierpienia i bezradności, która odsłania mechanizmy wewnętrzne i sytuacyjne oraz złożone procesy interakcji między sprawcą a osobą doświadczającą przemocy. Przedmiotowe zjawisko może być opisywane w różny sposób w zależności od przyjęcia którejś z wyżej opisanych perspektyw. Może wywoływać emocje począwszy od skrajnego współczucia po niepokonany gniew i sprzeciw.

Przemoc w rodzinie w świetle ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Doświadczenia kliniczne wskazują, że najbardziej dramatyczne konsekwencje dla rozwoju dziecka wynikają z nadużyć ze strony najbliższych opiekunów. Wyobrażenia dziecka krzywdzonego o otaczającym go świecie nacechowane są brakiem zaufania do innych, poczuciem bezradności i złości, nieumiejętnością rozwiązywania problemów, które wynikają z niskiego poczucia własnej wartości, tendencją do izolacji emocjonalnej i społecznej. Wiele dzieci krzywdzonych sądzi, że są jedynymi dziećmi, które spotyka taki los. Zamykają się w sobie, izolują, głęboko skrywają emocje, aby inni nie mogli odkryć ogromnej siły wyzwalającej w ich najbliższych przemoc. Dzieci, które doznały deprivacji potrzeby bezpieczeństwa w relacji z najbliższymi opiekunami przenoszą te doświadczenia na kontakty z innymi ludźmi. Kontakty te nacechowane są lękiem, niepewnością, wrogością i obojętnością. Innym sposobem ochrony jest zachowanie agresywne. Dziecko, które boi się, że inni będą je krzywdzić woli utrzymywać dystans z otoczeniem. Ten dystans okazują przede wszystkim poprzez wrogość i niedostępność. Dziecko wychowywane w rodzinie, w której przemoc i nadużycia są stałym elementem kontaktów interpersonalnych wytwarza w sobie przekonanie, że wzajemne relacje polegają na oddziaływaniu na siebie sprawcy i ofiary. Niejednokrotnie własną osobę postrzega w zależności od sytuacji jako agresora lub ofiarę. W roli agresora ma poczucie władzy, mocy i dominacji. Rola ofiary daje poczucie bezradności, przerażenia, zagubienia i złości.

Zjawisko przemocy w rodzinie determinować może wiele różnych czynników a prawdopodobieństwo jej wystąpienia intensyfikują następujące czynniki:

- a) status ekonomiczny, niski poziom zarobków, zagrożenie utratą zatrudnienia,
- b) alkoholizm, nadmierne spożywanie alkoholu, które ogranicza możliwość kontroli własnego postępowania i podnosi prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem, powoduje zaburzenia percepcji i realnej oceny rzeczywistości,
- c) dziedziczenie wzorca przemocy, bycie świadkiem lub ofiarą przemocy w dzieciństwie zwiększa prawdopodobieństwo stosowania przemocy w dorosłości,

- d) osobowość sprawcy, chęć dominacji, wrodzona lub nabyta skłonność do agresji, brak empatii, niska wrażliwość, nieufność, zazdrość, niskie poczucie własnej wartości, obawa przed odrzuceniem i utratą własnej rodziny,
- e) osobowość osoby doświadczającej przemocy, tzw. dezadaptacyjność, co oznacza brak umiejętności jednostki do przystosowania się do zmieniających się warunków środowiskowych i utrzymania optymalnego poziomu funkcjonowania psychospołecznego. Osobowość dezadaptacyjną charakteryzują następujące cechy, tj. przekonanie osoby, że funkcjonuje poza społecznością, lęk przed niepowodzeniami, brak wiary we własne możliwości, przekonanie, że nie ma na nic wpływu, że wszystko jest uzależnione od warunków zewnętrznych, pesymistyczna wizja przyszłości, poczucie osamotnienia, zobojętnienie, rezygnacja, nieśmiałość w kontaktach z innymi, sztuczność, nieszczerłość,
- f) normy społeczne i kulturowe - w wielu środowiskach nadal istnieje przeświadczenie o prawie rodziców do dominacji rodziców nad dziećmi, a mężczyzn nad kobietami, wciąż utrwalany jest model przebojowego i silnego mężczyzny, który jest zdobywcą a kobieta powinna być mu podległa. Wciąż istnieje przekonanie o skuteczności dyscyplinowania dzieci za pomocą kar cielesnych oraz stereotypowe przekonanie o tym, że „własne brudy należy prać we własnym domu”, „w sprawy rodziny nie należy się wtrącać”, „nie mówi się nikomu, co dzieje się w domu”.

Zjawisko przemocy w rodzinie charakteryzuje:

- a) intencjonalność - działanie sprawcy jest zamierzone i ma na celu kontrolowanie, podporządkowane sobie ofiary;
- b) dysproporcja sił - sprawca ma przewagę (fizyczną, emocjonalną, intelektualną, ekonomiczną, społeczną) nad ofiarą;
- c) naruszanie praw i dóbr osobistych - sprawca wykorzystując przewagę siły narusza podstawowe prawa ofiary np. prawo do godności lub nietykalności cielesnej;
- d) szkody i cierpienie ofiar - działanie sprawcy przynosi ofierze szkody fizyczne, psychiczne, materialne.

Przemoc najczęściej kojarzona jest z biciem, popychaniem, kopaniem, zmuszaniem człowieka do upokarzających czynności, stosowaniem broni lub gwałtem. Przemoc to także

poniżanie człowieka, oczernianie go przed innymi, wyzwiska, obelgi, ranienie poczucia własnej wartości, ograniczanie swobody w sposób przekraczający normy moralne i obyczajowe.

Przemoc w rodzinie może przybierać różne formy i dokonywać się poprzez:

- a) **Przemoc fizyczna** która jest intencjonalnym zachowaniem niosącym ryzyko uszkodzenia ciała. Przejawami przemocy fizycznej są uderzanie, szarpanie, kopanie, policzkowanie, duszenie, wykręcanie rąk, popychanie, rzucanie przedmiotami, przypalanie papierosem, plucie, napaść z użyciem broni, krępowanie lub uwięzienie, świadome stwarzanie niebezpiecznych sytuacji stanowiących zagrożenie fizyczne. Katalog form tego rodzaju przemocy nie ogranicza się do wymienionych powyżej, gdyż w praktyce spotyka się ich znacznie więcej.
- b) **Przemoc psychiczna** charakteryzuje się przymusem i groźbą, zastraszaniem, emocjonalnym wykorzystywaniem, za które uważa się oskarżanie, upokarzanie, wmawianie choroby psychicznej, poniżanie, obwinianie i manipulowanie poczuciem winy, izolowanie przez kontrolowanie lub zakaz kontaktu z innymi, zabranianie korzystania z telefonu, samochodu, zakaz opuszczania domu, itd.
- c) **Przemoc ekonomiczna** polega na tym, że jedna z osób pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym staje się zależna finansowo od partnera, przejawia się to poprzez ograniczanie dostępu do pieniędzy lub informacji o stanie finansowym rodziny, zmuszanie do proszenia o środki finansowe na zaspokajanie podstawowych potrzeb bytowych, wykradanie pieniędzy z budżetu domowego, niedopuszczanie współpartnera do pracy zarobkowej.
- d) **Przemoc seksualna** polega na wymuszaniu nieakceptowanych przez ofiarę zachowań, w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły fizycznej a także na groźbach użycia siły lub emocjonalnym szantażu.
- e) **Zaniedbanie - zaniechanie** ciągłe niezaspokajanie potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc domowa najczęściej jest procesem długotrwałym, sięgającym nawet kilkunastoletniej historii. Ma tendencję do powtarzania się według zauważalnej prawidłowości. Cykl przemocy zwykle składa się z trzech następujących po sobie faz, zróżnicowanych pod względem intensywności i czasu trwania.

Wyróżnia się następujące fazy przemocy domowej:

- a) **faza narastającego napięcia** – jest to początek cyklu charakteryzujący się wzrostem napięcia i natężenia sytuacji konfliktowej,
- b) **faza ostrej przemocy** – charakteryzuje się wybuchem gniewu i wyładowaniem agresji, agresja w tej fazie może zagrażać zdrowiu i życiu ofiary, moment zakończenia aktu przemocy zależy wyłącznie od sprawcy i nie ma żadnego związku z zachowaniem ofiary,
- c) **faza „miodowego miesiąca”** – to okres skruchy i okazywania żalu ze strony sprawcy, w tej fazie sprawca często obiecuje, że już nigdy więcej nie skrzywdzi ofiary lub udaje, że przemoc nigdy nie miała miejsca a brak specjalistycznej pomocy w tym okresie prowadzi do ponownego rozwoju fazy narastania napięcia.

Przemoc domowa jest wskazywana jako zjawisko o dużym stopniu szkodliwości zwłaszcza dla jej ofiar. Oprócz szkód fizycznych w postaci obrażeń ciała, powoduje również szkody psychiczne, które pojawiają się z czasem i wymagają długotrwałego i profesjonalnego leczenia.

Należą do nich;

- a) zaburzenia depresyjne tj. obniżony nastrój, niska samoocena, negatywne myślenie o sobie, brak chęci do działania,
- b) zaburzenia lękowe – odczuwanie lęku przed podjęciem działania, odrzuceniem, krytyką,
- c) wiktymizacja – przyjęcie tożsamości ofiary, czyli w skutek doznawania przemocy, podejmowania nieskutecznych prób obrony siebie oraz nieumiejętnych prób pomocy z zewnątrz nabiera przekonania, że na takie zachowanie zasługuje,
- d) uzależnienia – alkoholizm, narkomania, lekomania, hazard są dla ofiary ucieczką od bólu fizycznego i psychicznego,
- e) zespół zaburzeń stresu pourazowego – objawia się powtórным doświadczaniem traumatycznego przeżycia poprzez wspomnienia lub powracające koszmary senne, powoduje nadpobudliwość, problemy ze snem, z zapamiętywaniem trudności z koncentracją uwagi, drażliwość, złość, nadmierna czujność, omdlenia, unikanie rozmów na temat wydarzenia oraz miejsc i osób związanych z przykrym doświadczeniem.

Podstawowymi oddziaływaniami terapeutycznymi w pracy z ofiarami przemocy domowej powinna być praca nad:

- a) zwiększaniem poczucia bezpieczeństwa,
- b) przywracanie zaufania do ludzi,
- c) nabywanie umiejętności rozpoznawania oraz wyrażania uczuć i emocji,
- d) zwiększanie poczucia własnej wartości.

IV. Charakterystyka środowiska lokalnego i analiza problemów społecznych na terenie Gminy Stara Błotnica

Gmina Stara Błotnica położona jest w południowej części województwa mazowieckiego, w powiecie białobrzeskim. Powierzchnia gminy to 96 km², według stanu na 31 grudnia 2019 r., liczba ludności gminy Stara Błotnica wyniosła 5445 osób, z czego 47 % stanowiły kobiety, a 53 % mężczyźni. Struktura ludności gminy przedstawiała się następująco: osoby w wieku przedprodukcyjnym stanowiły 13 %, osoby w wieku produkcyjnym 60 %, a w wieku poprodukcyjnym 27 %.

Według stanu na 31 grudnia 2019 stopa bezrobocia w gminie wyniosła 7,1 % i była taka sama jak dla powiatu. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w gminie Stara Błotnica wynosiła 1065, w tym 47 % stanowiły kobiety, 53 % mężczyźni. Udział długotrwale bezrobotnych w stosunku do ogólnej liczby ludności wyniósł 33 %.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych, liczba długotrwale bezrobotnych oraz liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku w 2019 r.

Status	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
Bezrobotni ogółem	1 065	575	490
Bezrobotni z prawem do zasiłku	106	53	53
Długotrwale bezrobotni	578	299	279

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2020r.

Z analizy powyższych danych wynika, że w stosunku do lat poprzednich liczba osób bezrobotnych zmalała. Bezrobocie niekorzystnie wpływa na poziom życia ludności na terenie Gminy Stara Błotnica.

Z pomocy i wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej w 2019 roku w gminie Stara Błotnica skorzystało 119 osób, co stanowiło 0,02 % wszystkich mieszkańców gminy. W roku oceny, w stosunku do 2018 roku, łączna liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia zmniejszyła się o 33 osoby. Natomiast liczba rodzin, którym przyznano świadczenie z pomocy społecznej zmniejszyła się w stosunku do roku poprzedniego o 14 osób. W gminie Stara Błotnica najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej osób i rodzin a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez ośrodek pomocy społecznej w 2019 roku było kolejno: ubóstwo, niepełnosprawność, bezrobocie, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, potrzeby ochrony macierzyństwa.

Tabela 2. Powody udzielania pomocy rodzinom w 2019 roku.

Powody udzielenia pomocy i wsparcia	LICZBA RODZIN
Ubóstwo	53
Niepełnosprawność	30
Bezrobocie	19
Bezradność w sprawach opiekuńczo- wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	18
Potrzeba ochrony macierzyństwa - ogółem	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa – w tym: wielodzietność	15
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem – w tym: rodziny wielodzietne	13
Długotrwała lub ciężka choroba	13
Alkoholizm	8
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem – w tym: rodziny niepełne	7
Zdarzenia losowe	2

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej 2020r.

Oprócz kwestii bezrobocia w Gminie Stara Błotnica występują inne problemy społeczne, które w sposób pośredni lub bezpośredni rzutują na funkcjonowanie rodzin.

Przemoc domowa jest problemem złożonym, o którym nie łatwo się rozmawia a który jeszcze trudniej zbadać. W celu zdiagnozowania zjawiska przemocy, w tym przemocy w rodzinie, wykorzystano dane w toku wykonywanej pracy przez Zespół Interdyscyplinarny i grupy robocze w OPS w Starej Błotnicy.

Tabela 3. Liczba wszczętych procedur „Niebieska Karta” w okresie od 2017 roku do 2019 roku

Liczba „Niebieskich Kart”		
2017	2018	2019
9	9	12

Źródło: Opracowanie własne

Zespół Interdyscyplinarny

W skład Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie wchodzi przedstawiciele:

- Ośrodka Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy;
- Posterunku Policji w Radzanowie;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Grójcu;
- Oświaty na szczeblu Gminy Stara Błotnica;
- Samodzielnego Zakładu Opieki Zdrowotnej w Starej Błotnicy

Udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie

Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy podejmuje szereg działań wspierających, które kierowane są do rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Działania mają na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego funkcjonowania, a co za tym idzie zapewnienia dzieciom odpowiednich warunków do opieki i harmonijnego rozwoju. Mając na względzie dobro dziecka i rodziny

w roku 2014 Ośrodek zatrudnił asystenta rodziny, który prowadzi prace z rodziną. Obecnie swoim działaniem asystent rodziny obejmuje 9 rodzin.

Biorąc pod uwagę skalę zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Stara Błotnica uzasadnione jest opracowanie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar w Rodzinie na lata 2020-2024 oraz wdrażanie działań zaplanowanych w nim do realizacji.

V. Adresaci Programu

Adresatami Programu są:

- mieszkańcy Gminy Stara Błotnica;
- osoby dotknięte przemocą w rodzinie;
- osoby stosujące przemoc w rodzinie;
- świadkowie przemocy;
- profesjonaliści /osoby zaangażowane w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz instytucje/organizacje zajmujące się tym problemem.

VI. Realizatorzy i współrealizatorzy Programu

Realizatorami/współrealizatorami programu są:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy;
- Posterunek Policji w Radzanowie;
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Starej Błotnicy;
- Sąd Rejonowy w Grójcu;
- Urząd Gminy w Starej Błotnicy;
- Placówki oświatowe z terenu gminy Stara Błotnica;
- Zespół Interdyscyplinarny/ grupy robocze.

VII. Pozytywne czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu

Do pozytywnych czynników umożliwiających realizację Programu należą:

- akty prawne regulujące system przeciwdziałania i rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie;
- dobra współpraca i przychylność władz samorządowych;
- realizowana procedura „Niebieskie Karty”;
- dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych i dzielnicowych;
- gotowość do współpracy służb i instytucji;
- podnoszenie kwalifikacji i ciągłe doskonalenie zawodowe osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- zaangażowanie osób działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- postrzeganie przemocy jako jednego z najpoważniejszych problemów społecznych;
- zwiększająca się świadomość społeczna na temat zjawiska przemocy w rodzinie;
- silne więzi rodzinne.

VIII. Negatywne czynniki w realizacji Programu

Do negatywnych czynników utrudniających realizację Programu należą:

- występowanie sprzeczności pomiędzy istniejącymi przepisami prawa, a możliwością ich zastosowania w praktyce przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości;
- nadal funkcjonujące w społeczeństwie mity, przekonania i stereotypy na temat przemocy w rodzinie;
- występowanie w rodzinach patologii (m.in. alkoholizm i przestępczość);
- rozpad więzi rodzinnych;
- ubóstwo;
- niski poziom wiedzy społecznej nt. możliwości korzystania z pomocy;
- brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów;
- bierność świadków przemocy w rodzinie (rodzina, środowisko sąsiedzkie);

- niska skuteczność oddziaływań terapeutycznych wobec osób uzależnionych;
- niewystarczająca skuteczność oddziaływań interwencyjno - motywacyjnych wobec osób stosujących przemoc;
- brak zaplecza zabezpieczającego egzekucje eksmisji sprawców przemocy;
- niewystarczająca skuteczność działań związanych z ochroną osób doznających przemocy;
- niewystarczająca współpraca instytucji odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz placówek leczenia odwykowego (słaby przepływ informacji – czynnik ludzki, niedopracowane procedury);
- brak wystarczających środków finansowych na funkcjonowanie zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych.

IX. Cele programu

Cel główny:

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie, zmniejszenie skali tego zjawiska oraz skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych na terenie Gminy Stara Błotnica.

Cel główny jest realizowany poprzez *cele szczegółowe*:

Cele szczegółowe:

- 1) diagnozowanie zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Stara Błotnica,
- 2) zwiększenie skuteczności działań w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- 3) zapewnienie ochrony i możliwości udzielenia wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym przemocą,
- 4) podnoszenie świadomości społecznej i wrażliwości na zjawiska związane z przemocą w rodzinie,
- 5) podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przemocą w rodzinie oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu,
- 6) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie.

X. Wdrażanie programu

Działania:

- działanie Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
 - izolowanie osób doznających przemocy w rodzinie;
- poradnictwo psychologiczne, pedagogiczne, prawne, medyczne oraz socjalne;
- współpraca między instytucjami zaangażowanymi w przeciwdziałanie przemocy w rodzinie i zapobieganie jego skutkom;
- realizacja procedury „Niebieskie Karty”;
- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach;
- monitorowanie sytuacji rodzin uwikłanych w przemoc;
- praca socjalna;
- prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych uświadamiających zagrożenia płynących z przemocy;
- organizowanie szkoleń dla wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc w celu podniesienia i doskonalenia swoich umiejętności oraz skutecznego radzenia sobie ze stresem;
- upowszechnianie materiałów informacyjno – edukacyjnych (broszur, ulotek, plakatów) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności;

XI. Harmonogram realizacji Programu

Program realizowany będzie na terenie Gminy Stara Błotnica w latach 2020 - 2024. Wdrażanie programu rozpocznie się po jego uchwaleniu, a działania zaplanowane do realizacji w ramach Programu będą wdrażane w formie ciągłej.

XII. Przewidywane efekty i rezultaty

Wszelkie cele i działania zaplanowane do realizacji w ramach niniejszego Programu mają służyć przede wszystkim poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy, jak i ochronie rodzin zagrożonych przemocą. Realizując działania zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2020 -2024 planuje się osiągnąć następujące efekty:

1. Ustawiczne działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz grup roboczych.
1. Świadczenie kompleksowej pomocy dla osób doświadczających przemocy oraz świadków przemocy w rodzinie.
2. Zwiększenie dostępności profesjonalnej pomocy, jak i poradnictwa specjalistycznego zarówno dla osób doznających przemocy w rodzinie, jak dla osób stosujących przemoc w rodzinie.
3. Zwiększenie poziomu wiedzy osób stosujących przemoc na temat skutków prawno-moralnych przemocy w rodzinie.
4. Nabycie przez dzieci i młodzież umiejętności i wiedzy na temat podstawowych zasad przeciwdziałania przemocy.
5. Nabycie przez rodziców wiedzy i umiejętności na temat właściwych ról i postaw.
6. Zwiększenie efektywności pracy pracowników służb i instytucji udzielających pomocy z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
7. Zmiana postaw mieszkańców Gminy Stara Błotnica wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

XIII. Monitoring Programu

Program będzie poddawany systematycznemu monitoringowi. Monitorowanie realizacji programu odbywać się będzie w oparciu o sprawozdawczość podmiotów zaangażowanych w jego realizację. Ocenę realizacji poszczególnych działań programu w roku kalendarzowym dokonywać będzie Rada Gminy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Starej Błotnicy do 31 maja każdego roku przedłoży Radzie Gminy sprawozdanie z realizacji Programu.

IX. Źródła finansowania

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2020–2024 są środki własne jednostek gminy, ponieważ przeciwdziałanie przemocy w rodzinie jest zadaniem własnym gminy na podstawie Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz.U.2019 poz. 730 ze zm.) oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity: Dz.U. z 2020r. poz. 218).

ZAKOŃCZENIE

Przemoc w rodzinie to zjawisko, które nie powinno mieć miejsca, ponieważ nikt nie ma prawa naruszać praw i dóbr osobistych człowieka, powodować cierpienia. Niestety przemoc występuje od zawsze i dlatego należy podejmować wszelkie działania mające na celu zmniejszenie skali tego zjawiska. Niezmiernie istotna jest tutaj współpraca, zaangażowanie oraz wysiłek wszystkich służb, reagujących na problemy społeczne, ukierunkowany na przeciwdziałanie temu zjawisku i udzielaniu wsparcia.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Roman Popowicz

Niniejszy dokument został przygotowany przez:

mgr Lucynę Filipczak